

**МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ТА У СПРАВАХ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД НАСЛІДКІВ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ**

Н А К А З

15.08.2007 N 557

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
3 вересня 2007 р.
за N 1006/14273

**Про затвердження Правил
техногенної безпеки у сфері цивільного захисту
на підприємствах, в організаціях, установах
та на небезпечних територіях**

На виконання вимог Закону України "Про правові засади цивільного захисту" ([1859-15](#)) та з метою забезпечення належного стану техногенної безпеки **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях, що додаються.

2. Начальникам ГУ (У) МНС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі забезпечити на місцях виконання вимог цих Правил.

3. Начальнику Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки полковнику внутрішньої служби Стоєцькому В.Ф. та начальнику Управління правового забезпечення Матвієнку Р.П. забезпечити подання на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України цього наказу.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра генерал-лейтенанта служби цивільного захисту Романченка В.О.

Тимчасово виконуючий
обов'язки Міністра

В.М.Антонець

ПОГОДЖЕНО:

В.о. Голови Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва

К.Ващенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МНС
15.08.2007 N 557

ПРАВИЛА
техногенної безпеки у сфері цивільного захисту
на підприємствах, в організаціях, установах
та на небезпечних територіях

1. Загальні положення

1.1. Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях (далі - Правила) визначають загальні вимоги до організації техногенної безпеки як складової частини цивільного захисту на підприємствах, в установах, організаціях (далі - об'єкти) та на небезпечних територіях і є обов'язковими для виконання керівниками органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, керівниками та посадовими особами підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, фізичними особами.

1.2. Порядок виконання заходів, які забезпечують дотримання Правил на об'єктах, визначається їх керівниками.

1.3. У разі, якщо обов'язки щодо забезпечення техногенної безпеки не обумовлювались договором, іншими угодами, відповідальність за забезпечення техногенної безпеки покладається на керівника об'єкта.

1.4. Вимоги техногенної безпеки повинні враховуватись органами містобудування та архітектури, забудовниками, проектними та будівельними організаціями під час проектування та забудови населених пунктів, будівництва, реконструкції та технічного переоснащення підприємств, будівель і споруд у їх проектно-будівельній документації.

1.5. Виконання вимог техногенної безпеки в житлових будинках державного, громадського фонду, фонду житлово-будівельних кооперативів покладається на об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, інших власників житлового фонду, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування або уповноважені ними органи, виконавців послуг (виробників), а також на власників квартир.

2. Визначення термінів

2.1. У Правилах наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

диспетчерська служба - передбачені штатним розписом об'єкта в разі потреби (виробничої, службової тощо) підрозділ або особи, які здійснюють на об'єкті цілодобове чергування;

керівник об'єкта - посадова особа, на яку функціональними обов'язками або статутом покладені функції управління об'єктом;

посадові особи (відповідальні особи) - працівники підприємств, на яких покладено відповідні функції з організації виконання вимог техногенної безпеки.

2.1.1. Небезпечні території:

території, що зазнали забруднення ґрунтів і земель понад установлені граничнодопустимі концентрації небезпечними для

довкілля речовинами внаслідок порушення нормальних умов функціонування потенційно небезпечних об'єктів або об'єктів підвищеної безпеки (далі - ПНО або ОПН), або аварій, що сталися на ПНО або ОПН, унаслідок аварій на транспорті з викидами небезпечних та шкідливих речовин (пально-мастильних, біологічних, хімічних, радіоактивних тощо);

території, поверхня яких порушена внаслідок землетрусу, зсуву, карстоутворення, ерозії, повені, добування корисних копалин, перезволоження, підвищення кислотності або солей (деградовані землі);

зони особливого режиму використання земель, що створюються на місцевості навколо військових об'єктів та об'єктів інших військових формувань, утворених або розташованих на території України відповідно до законодавства України, для забезпечення їх функціонування, збереження озброєння, військової техніки та іншого військового майна, а також захисту населення, господарських об'єктів і довкілля від впливу аварійних ситуацій, стихійного лиха і пожеж, що можуть виникнути на них.

3. Основні обов'язки керівників та посадових осіб об'єктів у сфері техногенної безпеки

3.1. Керівники та посадові особи об'єктів повинні забезпечувати виконання вимог техногенної безпеки шляхом:

додержання вимог цих Правил, норм і стандартів щодо техногенної безпеки у сфері цивільного захисту, а також виконання приписів посадових осіб Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки;

розроблення та затвердження положень, інструкцій щодо виконання вимог техногенної безпеки на об'єктах, здійснення постійного контролю за їх дотриманням;

організації навчання персоналу діям у разі виникнення аварійних ситуацій та аварій;

організації заходів щодо захисту персоналу від шкідливого впливу надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру; фінансування витрат у порядку та обсягах, необхідних для повного і якісного забезпечення вимог техногенної безпеки.

3.1.1. Керівники ПНО або ОПН, крім того, повинні забезпечити: проведення ідентифікації та паспортизації відповідно до Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів, затвердженого наказом МНС від 18.12.2000 N 338 ([z0062-01](#)), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 24.01.2001 за N 62/5253 (у редакції наказу МНС від 16.08.2005 N 140 ([z0970-05](#)), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 01.09.2005 за N 970/11250);

розробку планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій (далі - ПЛАС);

розробку спеціальних заходів протиаварійного захисту відповідно до ПЛАС;

створення матеріальних (об'єктових) резервів для запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру і їх наслідків;

впровадження, експлуатацію та технічне обслуговування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у випадку їх виникнення;

створення відповідно до чинного законодавства аварійно-рятувальних служб та необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази;

впровадження та утримання у робочому стані засобів зв'язку, аварійно-рятувальної техніки та обладнання і використання їх за призначенням;

інформування органів, що відповідають за дії щодо локалізації та ліквідації аварій, про аварійні ситуації, які пов'язані з

небезпечними речовинами і можуть завдати шкоди життю та здоров'ю населення і навколишньому середовищу;

наявність постійно оновлювального запасу відповідних медичних препаратів, сучасних антидотів та інших фармацевтичних препаратів, у тому числі кисню.

3.2. Керівники ПНО або ОПН повинні на основі міжгалузевої і галузевої нормативної документації, рекомендацій, довідкової і науково-технічної літератури, а також з урахуванням аварій і аварійних ситуацій, що відбувалися на них та аналогічних об'єктах, здійснювати постійний аналіз безпеки процесів виробництва, **інформувати місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про всі небезпеки, які встановлені в процесі аналізу, та об'єкти, які можуть опинитися у прогнозованих зонах надзвичайних ситуацій,** надавати їм результати виконаного аналізу безпеки ПНО або ОПН, а також інші матеріали, які потрібні для планування заходів цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

3.3. Керівники ПНО або ОПН та власники (орендарі) окремих територій, які визначені у Переліку об'єктів та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому на договірній основі обслуговуванню державними аварійно-рятувальними службами, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.2000 N 1214 ([1214-2000-п](#)), повинні забезпечити укладення угод на постійне обов'язкове обслуговування державними аварійно-рятувальними службами.

3.4. Будь-які аварійні плани, робочі документи, посадові інструкції та інші організаційно-розпорядчі документи об'єктів, які стосуються заходів забезпечення техногенної безпеки, незалежно від характеру їх діяльності, повинні містити відповідні вимоги, наведені у цих Правилах.

3.5. Посадові особи, на яких поширюється дія цих Правил, несуть персональну відповідальність за особисті порушення вимог Правил, а також за нежиття заходів з припинення порушень підлеглими посадовими особами або робітниками.

3.6. Посадові особи не мають права здійснювати самостійне відновлення робіт, що припинені органами Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки, а також ігнорувати вимоги приписів про застосування запобіжних заходів до усунення порушень на відповідному об'єкті або території.

3.7. Працівник або інша особа, яка порушила вимоги Правил, несе, залежно від спричинених порушенням наслідків, особисту відповідальність відповідно до чинного законодавства, незалежно від того, що порушення сталося через особисте невиконання працівником (робітником) вимог Правил або через невірне виконання розпорядження відповідного керівника.

4. Виконання основних вимог техногенної безпеки у сфері цивільного захисту

4.1. Збирання та аналітичне опрацювання інформації про аварійні ситуації та аварії техногенного характеру

4.1.1. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування повинні інформувати керівників усіх об'єктів, які за результатами прогнозу можуть опинитися у прогнозованих зонах надзвичайних ситуацій на ПНО або ОПН та небезпечних територіях, і надавати їм інформацію про заходи, що здійснюються місцевими органами виконавчої влади з метою зменшення впливу наслідків

надзвичайних ситуацій при аваріях на відповідних ПНО або ОПН, про характер і обсяги допомоги, яку може бути надано силами територіальної підсистеми Системи.

4.2. Створення, збереження і раціональне використання матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків

4.2.1. Створення, збереження і раціональне використання матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям, повинно здійснюватися за результатами прогнозу небезпеки, що може виникнути у разі аварії (надзвичайної ситуації) на ПНО або ОПН або на небезпечних територіях.

4.2.2. Резерви повинні створюватися, виходячи з максимальної гіпотетичної (прогнозованої) надзвичайної ситуації, характерної для конкретної території, галузі, об'єкта, а також передбаченого обсягу робіт з ліквідації її наслідків.

4.2.3. Номенклатура та обсяги резерву місцевого та об'єктового рівня підприємств, об'єкти яких увійшли до переліку ОПН, погоджуються з територіальними органами управління МНС і затверджуються головами комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій.

4.2.4. Номенклатура та обсяги резерву об'єктового рівня підприємств, об'єкти, які за характером своєї діяльності не відносяться до ОПН, повинні погоджуватися з місцевими органами управління МНС і затверджуватися головами комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районних держадміністрацій.

4.2.5. Матеріальні цінності, що поставляються до резерву, повинні мати сертифікат відповідності на весь нормативний термін їх зберігання.

4.3. Забезпечення засобами радіаційного та хімічного захисту, порядок їх зберігання

4.3.1. Забезпечення засобами радіаційного та хімічного захисту здійснюється відповідно до Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 N 1200 ([1200-2002-п](#)).

4.3.2. На ПНО або ОПН промислові засоби захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин (далі - ЗЗОД) повинні зберігатися на робочих місцях, а персонал, безпосередньо зайнятий на обслуговуванні ПНО або ОПН (виробництва, цехи, ділянки тощо), повинен постійно носити ЗЗОД при собі.

4.3.3. Конкретні види ЗЗОД повинні відповідати небезпекам об'єкта і визначатися відповідними правилами (інструкціями).

4.3.4. Особи, які задіяні в оповіщенні, локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій, повинні мати ЗЗОД з переговорним пристроєм.

4.3.5. На об'єктах, які за характером своєї діяльності не відносяться до ПНО або ОПН, але потрапляють у зону можливих надзвичайних ситуацій при аваріях на ПНО або ОПН, ЗЗОД повинні зберігатися у місцях, які знаходяться поруч з маршрутами виводу (виходу) працівників з підприємства.

4.3.6. На всіх ЗЗОД необхідно пришивати спеціальну бирку розміром 3x5 см з вказівкою номера протигаза (або виду засобу індивідуального захисту), прізвища, ім'я та по батькові користувача.

4.3.7. Усі ЗЗОД мають зберігатися у чистому, зібраному вигляді. Дозволяється розбирати засоби індивідуального захисту на короткий час для проведення технічного обслуговування та сушки.

4.3.8. Респіратори повинні зберігатися у поліетиленових пакетах.

4.3.9. Не допускається зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту поруч з горючими речовинами, кислотами, лугами та іншими агресивними речовинами.

4.3.10. Перевірка придатності виданих для використання ЗЗОД повинна організовуватися відповідно до рекомендацій виробника особами, на яких відповідним наказом покладається цей обов'язок.

Результати цих перевірок оформлюються відповідним актом.

4.3.11. ЗЗОД або засоби захисту шкіри, які мають прострочений термін використання і не пройшли перевірку, не можуть зберігатися на робочих або у інших місцях, де можливе їх використання у надзвичайній ситуації.

4.4. Оперативне оповіщення персоналу об'єктів і населення про виникнення або загрозу виникнення аварійних ситуацій і аварій

4.4.1. На ПНО або ОПН мають створюватися локальні (об'єктові) системи оповіщення, а на об'єктах, визначених у додатку до пункту 4.1 Правил улаштування, експлуатації та технічного обслуговування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення, затверджених наказом МНС від 15.05.2006 N 288 ([z0785-06](#)), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05.07.2006 за N 785/12659, системи раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей у разі їх виникнення відповідно до затвердженої проектної документації.

4.4.2. Керівники об'єктів повинні визначити своїм рішенням (наказом) осіб та структурні ланки, які відповідають за експлуатаційно-технічне обслуговування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення і виконання завдань з оперативного оповіщення.

4.4.3. Загальний контроль за технічним станом систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення покладається на керівника об'єкта.

4.4.4. Оповіщення керівників та інших працівників ПНО або ОПН, а також керівників та працівників об'єктів і населення, які знаходяться в зоні локальної системи оповіщення, здійснює черговий диспетчер або особа, яка виконує його обов'язки.

4.4.5. Забороняється покладати обов'язки диспетчера на персонал потенційно небезпечних об'єктів (виробництв, цехів, ділянок тощо).

4.4.6. Оповіщення працівників об'єктів, які знаходяться за межами локальної системи оповіщення, покладається на оперативних чергових структурних підрозділів з питань надзвичайних ситуацій місцевих органів виконавчої влади.

4.4.7. З метою своєчасного оповіщення і перевірки достовірності прийнятого повідомлення (команди) потенційно небезпечний об'єкт (виробництво, цех, ділянка тощо) повинен обладнуватися за власний рахунок підприємства прямим телефонним зв'язком з черговим диспетчером і керівником підприємства, а черговий диспетчер повинен мати прямий зв'язок з оперативним черговим (начальником чергової зміни) структурного підрозділу з питань надзвичайних ситуацій місцевого органу виконавчої влади, відповідного територіального органу управління МНС, органу МВС України.

4.4.8. Оперативне оповіщення повинне здійснюватись за схемами оповіщення, які розробляються посадовими особами цивільного захисту об'єктів і затверджуються їх керівниками.

4.4.9. Схеми оповіщення повинні зберігатися в приміщенні диспетчерської служби на видному місці.

4.4.10. На ПНО або ОПН повинні розроблятися і зберігатися в приміщенні диспетчерської служби:

фонограми текстів звернень до персоналу об'єктів та осіб, яких вони оповіщають;

бланки регламентів надання інформації про аварію (додаток 1) та повідомлень про надзвичайну ситуацію (додаток 2), форма та зміст яких розробляються за погодженням з територіальними органами управління МНС.

4.4.11. Об'єктові системи оповіщення повинні бути працездатними і включеними постійно.

4.4.12. Поруч з телефонними апаратами слід вивішувати таблички із зазначенням номера телефону для виклику аварійно-рятувальних служб.

4.4.13. Для інформування населення про небезпеку, яка безпосередньо загрожує населенню від об'єктів (небезпечних територій), керівники цих об'єктів (власники небезпечних територій) повинні забезпечити встановлення вказівників (попереджувальних знаків, інформаційних табло тощо) по їх периметру.

4.4.14. Будь-які інформаційні знаки та написи, нанесені на вказівниках, повинні бути чітко зрозумілими для населення.

4.5. Навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам захисту в разі виникнення аварійних ситуацій та аварій

4.5.1. Усі наймані працівники (далі - персонал) при прийнятті на роботу і за місцем роботи для набуття практичних навиків попередження аварій і ліквідації їх наслідків повинні проходити навчання діям та способам захисту в разі виникнення аварійних ситуацій та аварій, про що у журналі реєстрації вступного інструктажу з питань техногенної безпеки робляться відповідні записи (додаток 3).

4.5.2. Навчання персоналу діям та способам захисту на випадок виникнення аварійних ситуацій та аварій на підприємствах, в установах та організаціях проводиться у формі інструктажів та навчань, які проводяться в системі охорони праці, з включенням питань техногенної безпеки, відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 N 15 ([z0231-05](#)), зареєстрованого у Мін'юсті 15.02.2005 за N 231/10511.

4.5.3. Зазначені інструктажі та навчання проводяться:

з усім персоналом, який щойно прийнятий на роботу (постійну або тимчасову) незалежно від їх освіти, стажу роботи за цією професією або посади;

з особами, які прибули у відрядження до підприємства, проходження навчальної практики, стажування, підвищення кваліфікації тощо.

4.5.4. За результатами інструктажів та навчань персонал підприємства повинен:

знати та вміти виконувати встановлені на території підприємства вимоги стосовно власної безпеки та безпеки підприємства;

знати основні телефони оперативних чергових аварійно-рятувальних формувань, у разі виявлення порушень негайно повідомляти їх про можливу небезпеку;

знати правила поведінки при виникненні аварійних ситуацій та аварій, не припускати дій, які можуть призвести до виникнення аварії або аварій та надзвичайних ситуацій;

знати основні заходи та способи захисту від шкідливого впливу небезпечних речовин та наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру, порядок надання першої медичної допомоги потерпілим, правила користування засобами радіаційного, хімічного та колективного захисту.

4.5.5. На підприємстві, в установі та організації повинні бути вивішені на видному місці відповідні інструкції щодо виконання вимог техногенної безпеки та порядку дій персоналу в

разі виникнення аварійної ситуації (аварії).

4.6. Використання захисних споруд цивільної оборони (цивільного захисту)

4.6.1. Захисні споруди цивільної оборони (цивільного захисту) (далі - захисні споруди) в будь-який час повинні бути готовими до укриття працюючого персоналу.

4.6.2. На ПНО або ОПН, які виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають вибухонебезпечні, радіаційні і хімічні речовини, захисні споруди повинні вмщати всю найбільшу працюючу зміну без звільнення від майна, що в ньому знаходиться, незалежно від способу його використання.

У таких сховищах має зберігатися запас засобів захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин із розрахунку не менше 20% від найбільшої працюючої зміни.

4.6.3. У процесі утримання захисних споруд у мирний час забезпечується:

- ведення відповідної документації;
- контроль за правильним утриманням приміщень, збереженням захисних пристроїв та інженерно-технічного обладнання захисних споруд;
- обслуговування та ремонт захисних споруд;
- дотримання протипожежних вимог;
- підтримка захисних споруд у постійній готовності до приймання осіб, що укриваються;
- розробка функціональних обов'язків для персоналу з обслуговування захисних споруд;
- комплексні перевірки, спеціальні та планові огляди захисних споруд.

4.6.4. Взаємодія між структурними підрозділами підприємства, які обслуговують захисну споруду та обладнання (далі - формування), визначається наказом керівника об'єкта.

4.6.5. У захисній споруді має бути така документація:

Назва документа	Місце його знаходження
Паспорт захисної споруди	Зберігається у столі командира формування
Опис обладнання та майна	Вивішується на стіні біля столу командира формування
Схеми зовнішніх і внутрішніх інженерних мереж з вказівкою відключаючих пристроїв	Зберігаються у столі командира формування або біля місць вводу мереж усередині сховища
Журнал перевірки стану захисної споруди	Зберігається у столі командира формування
План захисної споруди з зазначенням пристроїв для сидіння і лежання та шляхів евакуації	Вивішується на дошці документації
План приведення захисної споруди у готовність	Зберігається у столі командира формування
Інструкції з експлуатації фільтровентиляційного та іншого інженерного обладнання	Вивішуються у місцях розташування обладнання
Правила користування приладами	Зберігаються у столі командира формування разом з приладами

формуляри приладів)	
Журнал експлуатації фільтровентиляційного обладнання	Ведеться у загальному зошиті, зберігається у столі командира формування
Інструкція з обслуговування ДЕС	Вивішується у приміщенні розташування ДЕС
Інструкція заходів безпеки при експлуатації ДЕС	Вивішується у приміщенні ДЕС
Журнал обліку роботи ДЕС	Ведеться у загальному зошиті, зберігається у столі командира формування
Журнал результатів оглядів та контрольних перевірок фільтрів-поглиначів ФП, фільтрів ФГ-70, приладів регенерації і підпору повітря	Ведеться у загальному зошиті, зберігається у столі командира формування
Формуляр фільтровентиляційного агрегату	Ведеться у загальному зошиті, зберігається у столі командира формування
Порядок провітрювання захисної споруди	Вивішується на стіні біля столу командира формування
Щорічний акт огляду санепідстанцією ємкостей для питної води	Зберігається у столі командира формування
Експлуатаційні схеми систем життєзабезпечення (вентиляції, водопостачання і каналізації, електропостачання) з вказівкою вимикаючих пристроїв	Вивішуються: експлуатаційна схема водопостачання - біля водорозбірних кранів аварійних ємкостей; експлуатаційна схема каналізації - перед входом у санвузол тощо
Список сигналів оповіщення цивільної оборони	Вивішується усередині сховища біля основного входу
Список телефонів міста, району, підприємства	Вивішується на стіні біля столу командира формування, у список включаються телефони місцевих органів управління цивільного захисту, оперативних чергових, евакуаційних комісій, пожежних частин, швидкої допомоги тощо
Щоквартальна довідка про перевірку захисної споруди на герметичність	Зберігається у столі командира формування (за поточний рік)
Правила поведінки у захисній споруді	Вивішуються на дошці документації
Список особового складу формування з обслуговування споруди, його функціональні обов'язки і дії за сигналами і	Зберігається у столі командира формування

командами цивільної оборони	
-----	-----
Інструкції щодо використання засобів індивідуального захисту	Зберігаються у столі командира формування
-----	-----
Проектна документація пристосування захисної споруди для використання у господарських, культурних та побутових потребах	Зберігається у столі командира формування
-----	-----

4.6.6. Підходи до захисної споруди позначаються показниками напрямків руху до них. У темну пору доби вхід у захисну споруду повинен освітлюватися.

4.6.7. Входи у захисну споруду повинні забезпечувати постійний доступ усередину приміщень сховища. Підходи до зовнішніх дверей повинні бути очищені від сміття, а у зимовий період - від снігу та льоду.

4.6.8. Біля вхідних дверей вивішується табличка розміром 60 x 50 см із зазначенням місць зберігання ключів, відповідальної особи, її місця проживання і телефону, а також номера споруди. Замки від дверей та інших приміщень мають бути у двох екземплярах. Один екземпляр ключів повинен зберігатися (в опечатаному вигляді) у чергового по цеху, диспетчера, техника-доглядача будинку або іншої посадової особи, місце проживання якої і телефон також зазначаються на вхідній табличці, другий - у відповідальної особи.

4.6.9. У захисній споруді забороняється перепланування приміщень, улаштування отворів або прорізів в огорожувальних конструкціях і не передбачений проектом демонтаж обладнання.

4.6.10. Забороняється фарбувати гумові вироби незалежно від їх призначення.

4.6.11. На дверних полотнах указуються напрями закриття та відкриття клинових затворів і штурвалів. Сальникові затвори заповнюються сальниковою набивкою.

4.6.12. Захисна споруда повинна бути забезпечена телефонним зв'язком з диспетчерською службою та репродуктором, підключеним до районної або місцевої радіотрансляційної мережі.

4.6.13. У режимі повсякденного функціонування об'єкта захисні споруди можуть використовуватись для забезпечення господарських, культурних і побутових потреб об'єктів за узгодженням з уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до повноважень якого віднесені питання цивільного захисту, місцевими органами державного санітарно-епідеміологічного нагляду, за умови збереження:

захисних властивостей як споруди у цілому, так і окремих її елементів; входів і аварійних виходів, захисно-герметичних дверей; герметичних дверей; ставень, противибухових пристроїв; герметизації і гідроізоляції усєї захисної споруди; працездатності усього інженерно-технічного обладнання і можливості переводу його у нормативні терміни у будь-який час на експлуатацію у режимі надзвичайної ситуації.

4.7. Евакуація

4.7.1. Евакуація має забезпечити захист працюючого персоналу у разі неможливості вжиття інших заходів цивільного захисту під час виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру на ПНО або ОПН або на небезпечних територіях.

4.7.2. Для забезпечення безпосереднього планування, підготовки, проведення евакуації і розміщення працівників об'єкта у безпечних районах на об'єктах завчасно створюються евакуаційні комісії, а при необхідності - приймальні евакуаційні пункти (далі - евакуаційні органи).

4.7.3. Персональний склад евакуаційних органів визначається наказами керівників об'єктів.

4.7.4. Проведення евакуації здійснюється відповідно до Положення про порядок проведення евакуації населення у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 N 1432 ([1432-2001-п](#)).

4.8. Радіаційний і хімічний захист

4.8.1. Заходи радіаційного та хімічного захисту повинні включатися окремими розділами до всіх планів, які передбачають виконання заходів цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру, що пов'язані з можливим викидом у довкілля радіоактивних та небезпечних хімічних речовин.

4.8.2. На випадок радіаційних аварій як окремі документи повинні розроблятися:

аварійні плани об'єктів, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно-ядерними технологіями;

плани реагування на радіаційні аварії територіальних підсистем Системи регіонального та місцевого рівнів, уся територія або частина території яких належить до зони спостереження АЕС України;

плани реагування на радіаційні аварії функціональних підсистем Системи.

4.8.3. При накладенні зон можливого забруднення від різних видів небезпечних хімічних речовин (далі - НХР) і зон радіоактивного забруднення, у яких може опинитися об'єкт на такому об'єкті і в аварійно-рятувальних формуваннях, які залучатимуться для виконання аварійно-рятувальних робіт у цих зонах, повинні використовуватись засоби захисту органів дихання від кожної конкретної НХР і засоби захисту органів дихання і шкіри від радіоактивних речовин або уніфіковані (багатофункціональні) засоби захисту, прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю.

4.8.4. Для аварійно-рятувальних формувань, які призначені для виконання робіт у зонах можливого радіоактивного забруднення місцевості при радіаційних аваріях, керівниками цих формувань повинні розроблятися типові режими радіаційного захисту.

4.8.5. Керівники об'єктів, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно-ядерними технологіями, та хімічно небезпечних об'єктів, на випадок надзвичайних ситуацій з метою зниження шкідливого впливу радіоактивного опромінення і НХР, повинні забезпечувати проведення спеціальної обробки одягу, обладнання, майна і транспортних засобів, а також санітарну обробку працівників об'єкта.

4.8.6. На всіх ПНО або ОПН, які виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають НХР і радіоактивні речовини, повинні:

розроблятися інструкції і визначатися критерії, методи та методики з забезпечення спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки;

здійснюватися практичні заходи з радіаційного і хімічного спостереження та створюватися запаси дезактивуючих та дегазуючих речовин відповідно до пункту 4.2 цих Правил.

4.9. Державний нагляд і контроль у сфері техногенної безпеки

4.9.1. Здійснення державного нагляду і контролю у сфері техногенної безпеки покладається на Державну інспекцію цивільного захисту та техногенної безпеки та її територіальні інспекції.

4.9.2. У разі виявлення під час перевірки об'єктів порушень вимог законодавства у сфері цивільного захисту та цих Правил, якщо

ці порушення створюють загрозу життю або здоров'ю населення, посадові особи Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки застосовують запобіжні заходи в межах своїх повноважень.

4.9.3. За результатами перевірки питань цивільного захисту та техногенної безпеки на об'єкті, керівник об'єкта повинен забезпечити розробку плану заходів щодо усунення недоліків, виявлених у ході перевірки.

Копія плану заходів щодо усунення недоліків, виявлених у ході перевірки об'єкта з питань цивільного захисту та техногенної безпеки, надається посадовій особі, яка організувала перевірку.

4.9.4. У разі недотримання умов дозволів на експлуатацію об'єктів підвищеної небезпеки або порушення законодавства у сфері цивільного захисту посадові особи Державної інспекції цивільного захисту та техногенної безпеки в установленому порядку можуть вносити пропозиції щодо зупинення дії цих дозволів до відповідних органів, які їх видали.

4.9.5. ОПН, перелік груп яких визначено у додатку 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 N 1788 ([1788-2002-п](#)) "Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру", проводять обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна ними внаслідок пожеж та аварій на цих об'єктах.

4.9.6. Згідно з чинним законодавством під час проведення планових та позапланових перевірок ОПН перевіряється наявність декларації безпеки та договорів обов'язкового страхування.

4.10. Особливості виконання вимог техногенної безпеки на об'єктах, які потрапляють у зону можливої небезпеки від ПНО або ОПН

4.10.1. Керівники об'єктів, установ і організацій, які за характером своєї діяльності не відносяться до ПНО або ОПН, повинні враховувати можливу небезпеку, що може виникнути на їх територіях при виникненні надзвичайних ситуацій на ПНО або ОПН, і:

- розробляти плани захисту персоналу;
- забезпечувати персонал відповідними засобами захисту органів дихання;
- створювати відповідні евакуаційні органи, які мають здійснювати всі заходи, наведені у пункті 4.7 Правил;
- здійснювати взаємодію з керівництвом ПНО або ОПН щодо оповіщення про небезпеку, що може впливати на діяльність об'єкта;
- організувати навчання персоналу діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- виконувати інші вимоги цих Правил стосовно забезпечення техногенної безпеки на території своїх об'єктів.

4.11. Особливості виконання вимог техногенної безпеки на небезпечних територіях

4.11.1. У зонах особливого режиму використання земель забороняється:

- постійне проживання населення;
- будівництво будинків, споруд, розміщення інших господарських об'єктів, інженерних та транспортних комунікацій, що створюють загрозу безпеці населення, об'єктам, обладнанню та майну, що в них знаходяться;
- проведення будь-яких інших робіт, що можуть проводитися з дозволу місцевих органів виконавчої влади, а також

сільськогосподарських робіт і робіт, пов'язаних з різного роду профілактичними заходами (протипожежними, сільськогосподарськими тощо), без попереднього письмового погодження відповідальної посадової особи за виконання цих робіт з керівником відповідного об'єкта;

розміщення автозаправних та автогазозаправних станцій і складів пально-мастильних матеріалів;

будівництво гаражів та автостоянок, садових та дачно-садових споруд, автомобільних доріг I-V категорій;

влаштування звалищ, вилив розчинів кислот, солей та лугів, що спричиняють корозію;

розміщення спортивних майданчиків, стадіонів, ринків, зупинок громадського транспорту, місць відпочинку населення (санаторіїв, пляжів тощо);

організація заходів, пов'язаних з масовим скупченням населення;

збереження сіна і соломи;

розгортання польових станів і таборів для худоби, розміщення пересувних та стаціонарних пасік;

розбирання і руйнування водопропускних, берегоукріплювальних, земляних та інших споруд, що захищають об'єкти магістрального трубопроводного транспорту від руйнування, а прилеглу територію і навколишню місцевість - від аварійного розливу продукту, який транспортується магістральним трубопроводом;

розведення вогню і розміщення відкритих або закритих джерел вогню.

4.11.2. Власники військових об'єктів розміри зон особливого режиму використання земель визначають за погодженням з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та територіальними органами МНС.

Начальник Державної інспекції
цивільного захисту та техногенної
безпеки

В.Ф.Стоєцький

Додаток 1
до підpunkту 4.4.10 Правил
техногенної безпеки у сфері
цивільного захисту
на підприємствах,
в організаціях, установах
та на небезпечних територіях

ЗРАЗОК

РЕГЛАМЕНТ
надання інформації про аварію

Хто інформує	Кого інформує	Порядок інформування
Диспетчер ВАТ "КЕЗ" (у нічний час, святкові та вихідні дні - черговий оператор АТС)	Голову правління ВАТ "КЕЗ" Оперативного чергового Солом'янського районного управління ГУ МНС у	1. Усно не пізніше 3 хвилин за формою 1 (усно) 1. Усно не пізніше 5 хвилин за формою 1 (усно) 2. Письмово факсом 247-30-50 не пізніше

| м. Києві (тел. _____) | 30 хвилин від |
| | | початку аварії |

Начальник Державної інспекції
цивільного захисту та техногенної
безпеки

В.Ф.Стоєцький

Додаток 2
до підпункту 4.4.10 Правил
техногенної безпеки у сфері
цивільного захисту
на підприємствах,
в організаціях, установах
та на небезпечних територіях

Форма N 1

ЗРАЗОК

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про надзвичайну ситуацію**

N з/п	Параметри донесення	Зміст інформації
	Код НС	10201 (визначається завчасно на кожний вид аварії)
	Дата	_____ день _____ місяць _____ рік
	Вид	пожежа, вибух (написати точно або підкреслити необхідне)
	Місце, де виникла НС	На АЗС підприємства (вказати точно місце /об'єкт, на якому сталась аварія/ і характер аварії)
	Найменування об'єкта і його відомча належність	Відкрите акціонерне товариство "Київський електричний завод"
	Масштаби НС	Охоплено територію АЗС (200 кв.м.) (перелічити всі об'єкти, що охоплені аварією, з визначенням меж аварії)
	Склад сил і засобів, що знаходяться в районі НС	2 бригади швидкої медичної допомоги, 3 пожежних підрозділи
	Вжиті заходи	Забезпечено гасіння пожежі, із зони аварії виведено 20 осіб, до лікарні відправлено 2 особи у легкому стані

